

Samedi 10 Août 1929

Đuốc Nhà Nam

Chủ bút:
HỒ-VĂN-NGUON

Luồng nhận bài lai cáo viết
mỗi tuần giấy và có tin kỹ
bản hồi. Ngoài báo đó:
M. HỒ-VĂN-NGUON.
72, rue Layrandiere
SAIGON

Tổng lý:
NGUYEN-KHAC-NGUON
Thư từ và việc mua bán và
đăng cáo bạch công mandats
trả các thu thuế, xin gửi cho:
M. NGUYEN-KHAC-NGUON
72, rue Layrandiere
SAIGON

Hàng tiền-tiền. Nên nghĩ tới việc tương lai của
quỹ đồng-bào của gia quyền quý vị ở đây nước
nhà. Người nào mà không có tiền dư thì không
làm gì được cả!
VIỆT-NAM NGÂN HÀNG

Xuất bản ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy
Chủ nhơn sáng lập: NGUYEN-PHAN-LONG

Đời không chuẩn người hiền thì dân không
tranh giành nhau. Đời không trong vật quý, thì
dân không có trọng vật. Hễ mà lòng dân không
có đạo vọng thì không dân nổi loạn
LÀO-TÔ

Người Trung-Huê ở đất Việt-Nam

Trong số báo trước, tôi có nói An-nam tranh đua với Huê-khâu, không dám yêu cầu Chánh phủ thuộc địa này là chánh phủ bảo hộ, buộc Huê-khâu phải chấp An-nam, miễn làm sao cho hai bên đứng ai chấp ai thì đủ rồi.

Cứ lấy chuyện thương mại mà nói. Ai buôn bán cũng phải biên chép sổ sách. Song An-nam biên chép bằng chữ Pháp, bằng số Ả-rập, có việc phải trình số giữa tòa, xem xét rất kỹ. Còn Huê-khâu biên chép bằng chữ Hán. Mỗi khi cần dùng xem thử họ buôn bán thật thà hay là gian giảo, xét số rất khó khăn. Mỗi ông thư toán chuyên môn muốn biết sự qua câu việc của họ, muốn đi xem mỗi ngày họ thu bao nhiêu, xuất bao nhiêu, còn phải mượn người dịch cho số sách của họ ra chữ Pháp, nếu đợc bóng vách là tìm sâu chắc không vạch nổi.

Vậy mà nhà buôn khách trú ở đây, các ngân hàng và các hãng lớn của người Pháp không có thể biết được. Đến chừng đóng cửa, lời họ ra bạc muôn, bạc triệu, thì mấy người bị thiệt hại trong vụ đó mới hay mới biết. Chánh phủ cũng sợ sự dễ cho người Huê-khâu biên chép sổ sách bằng chữ Hán, ngay hôm là tháng rằm, cho nên có một đạo nghị định buộc các người ngoại quốc buôn bán trong xứ Đông-dương, phải biên chép sổ sách bằng chữ Pháp và số Ả-rập. Nghị định đó ký đã hai năm nay, từ ngày 29 Septembre 1927. mà bấy lâu người Huê-khâu cũng cứ biên chép sổ sách bằng chữ Hán.

Mỗi lần có Huê-khâu đóng cửa tiệm, trốn, đi về lại nhiều, thì các báo kêu đòi xin hi hành đạo nghị định ấy. Thêm nghị quyết của báo kêu đòi ấy, vì muốn trốn buôn sự ngôn luận, mà bút ngay chỉ thẳng chứ không phải mách mách bị thiệt hại vì khách trú trốn nợ, cây mưng nhà báo buộc đạo nghị định 29.9.27 đóm, bởi vì Chánh-phủ hỏi ý kiến Phòng Thương-mại, thì Phòng thương-mại, là đại biểu của thương gia Pháp Việt, lại khuyên Chánh phủ tạm đình việc thi hành đạo nghị định ấy. Chẳng khác nào người mang ung nhọt, khi có đau đớn vì nó, mà đến khi thấy thuốc dốt mủ, nên mủ dẹt, thì lại bắt đầu thấy thuốc: e hãi khoan.

Nếu ra thương gia Huê-khâu chỉ có thể viên một là để yên cầu Chánh-phủ đình buộc họ biên chép sổ sách

bằng chữ Pháp với, là đồng bang của họ chưa đủ người biết chữ Pháp mà kiếm nổi việc kế toán. Cái cơ đó không đủ khiến Chánh-phủ khoan dung cho họ đời đời kiếp kiếp.

Vì không bắt họ tuân ở đạo nghị định ấy lập tức, thì đồng bang ngày và buộc họ phải khởi sự toán cứ. Ban đầu bắt mấy nhà buôn đóng thuế sanh ý ngoại bang và buộc nhất phải theo luật pháp trong xứ, rồi lần lần đến phiên mấy nhà buôn bán sanh ý ngoại bang. Mấy nhà buôn lớn của họ chế mướn thợ toán người Pháp người An-nam, sao cũng đủ tiền mướn, và chẳng thiệt thòi cho lắm. Ấy cũng là một dịp thêm công việc làm cho người Pháp và người An-nam ở trong xứ này.

Nhưng người Huê-khâu bao giờ cũng muốn mượn phần thì lợi cả người. Họ muốn hưởng quyền lợi như dân bản xứ mà không đứng trong vòng pháp luật như dân bản xứ.

Nói ra thì cho khỏi có kẻ trách rằng cũng một màu da với nhau, sao nó tranh hơn tranh thua làm chi? Song nói đi cũng ngại. Không có lẽ cứ chịu một bề thua kém hoài.

Chỉ chỉ người Huê-khâu biết nghĩ đến tình một màu da, thì họ không khinh khi dân bản xứ cho đến đời ông Huê-khâu lấy đóm bà bô xứ được, chứ chẳng hề thấy đóm bà Huê-khâu lấy đóm ông bô xứ, cho đến đời các nhà hát Huê-khâu ở An-nam đến xem, còn nhà hát An-nam chẳng hề thấy Huê-khâu bước chơn đến, vật dụng Huê-khâu bán thì người An-nam rõ nhau mua, còn hàng của An-nam bán chẳng hề thấy Huê-khâu mua đóm, ngoại trừ một vài món cần yếu như lúa, gạo, thịt, cá, mà thôi.

Đến nay có một dịp cho người An-nam được thêm công việc làm. Huê-khâu nhất định sự tuyệt, mà sự sự tuyệt của họ có phần trái pháp luật, Chánh-phủ há đã để vậy mà ngoi hay sao?

Chúng tôi chẳng phải muốn ép người Huê-khâu mướn thợ toán An-nam bởi vì chúng tôi vẫn biết biên thời nhà buôn An-nam hỏi còn thiếu người thiện nghệ giúp việc biên chép sổ sách. Chúng tôi chỉ muốn vạch một chỗ An-nam phải chấp Huê-khâu trong trường thương mại mà thôi.

(Số báo sau sẽ tiếp)
HỒ-VĂN-NGUON.

Nguyễn-nhân tân-hoại của đoàn-thể An-nam

Ở trong thời đại tư-thông liệt-hội, cương-tên nhuộc diệt này, không ai sống được với cách độc-thần. Phải có đoàn-thể để nương tựa nhau. Đoàn-thể làm nên sức mạnh.

Công không ai sống được với cách năm lý Phật chờ đợi, mình lo lấy mình, mình giữ lấy mình, mình xếp đặt lấy việc của chúng mình

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

thì chánh trị Chánh-trị chẳng phải chỉ riêng là trị lý một quốc gia mà gồm chung: nhờ là gia-tộc trong là một cộng-đoàn, thương-đoàn, lớn tới nghị-viện; trong các cuộc kỳ đều có phần trị. Tóm lại mà nói cho dễ hiểu thì hệ kết một đoàn thể nào, để phân có qui-tắc tổ-chức và qui-tắc quản-trị. Quả là các nhà chính-trị. Trong một đoàn-thể phải có chánh trị, có người lo chánh-trị, tức là người trị lý chánh-vụ.

Người có tài chính-trị, hay trị lý được việc gia-dinh có kỷ-cang và đôn-thỏa, bắt từ nhỏ lớn dần từ lớn

Người An-nam không có cái đoàn thể nào được ba người. Đó là một câu của người ngoại quốc thường dùng để chỉ chúng ta

Không phải chúng ta chẳng đoàn kết được một đoàn thể ba người. Ấy là họ mỉa chúng ta không có cái đoàn-thể nào được đôn-vãng.

Bị người ngoại quốc chế-nhạo như vậy, chúng ta có buồn hay không? Đáng buồn lắm! Dầu chúng ta là người không có chỉ hoạt-háo gì cũng phải buồn, tựa là có chúng ta có chỉ hoạt-háo cao-thượng bao nhiêu nghệ-luật chế nhạo dụ lại càng buồn bấy nhiêu!

Chúng ta cho họ chế không đợc thời phải làm sao cho có một hàng có để bắt tay. Chúng ta phải làm sao trong nước An-nam có một đoàn-thể thật lớn thật đôn-vãng. Trong nước An-nam có một đoàn-thể thật lớn thật đôn-vãng rồi, chúng tôi chẳng những bọn chế nhạo kia phải khỏa miệng thêm lòng.

Muốn vậy mà cũng biết vậy, nhưng đóm khắp xứ-hội Việt-Nam, có thấy đoàn-thể nào cho thật đôn-vãng đâu! — Ồ! Tại sao vậy??

Bây giờ mới quí vào đầu đã mà hỏi lập một câu này: Tại sao mà An-nam chúng ta không có một đoàn-thể nào cho thật đôn-vãng?? Kia, cả phương diện quang minh; các thương-đoàn trước sau khuynh phục, các chỉ ngành khấp-khởi hội-hữu hủi thiệt!

(Tòa kiểm duyệt bỏ)

Đó là một vấn đề lớn, chúng ta phải lo mà giải quyết.

Trong vấn-đề có nhiều phần phân-tạp. Nay cứ lấy cái tâm mắt hóm hóm mà xem các đoàn-thể thường thường đã nghiên-đó

XIN ĐÁP « Một câu hỏi chung » Của cô Thu-Hương

Về cái thuyết «Đàn-bà phải làm quốc-sự»
Trời đất đã sanh ra nhân loại thì đả trai đả gái cũng là người, cái trách nhiệm tuy có quan hệ với nhau là tùy theo tài lực.

Người đàn ông sức lực mạnh sẽ lại khỏi đường sanh sản, nên có thể ra gánh vác non sông, rảnh rang mà lo việc xã hội được.

Người đàn bà là việc ở gia nội trợ, lo lẫn cho chồng thì lại mắc bận việc nội nhàn sanh sản: Một là giám sức lực. Hai là không ngày giờ thông thả mà bước chơn ra ngoài được.

Theo thiên ý em nghĩ thì cái trách nhiệm của mỗi người cũng đều cần yếu nhau, mà người đàn-bà không thể bỏ gia đình mà ra ngoài, người đàn ông không thể thay đóm bà về việc sanh sản và nội trợ tại gia, chỉ bằng ai lo tròn phần nấy. Theo cái phong trào duy-lân này, muốn trở nên một người vợ hiền, một người mẹ qui thì cần phải có tư cách, có học thức. Cái tư cách, cái học thức của vợ có thể khuyến khích, giúp đỡ cho chồng, dạy dỗ cho con làm trọn phận sự nam nhi trong vụ trị-lo xong nghĩa vụ của người dân đối với nước. Không thể chơn chơn trong vòng quốc sự, song nóng chỉ cho chồng con biết lo làm việc nước, nâng đỡ giang san thì đối với lo quốc cũng có một phần công-lao vậy.

Hệ-đơn như trong chị em có người đủ tài, đủ trí, đủ sức lực gánh vác non sông thì phải bỏ gia đình mà ra ngoài, nhường phần việc nội trợ cho kẻ yếu đuối, hay là ở trong gia đình lấy cái tài, cái trí đó mà giúp đỡ cho chồng, dạy dỗ cho con. Đương như vậy có làm-nhân-vật abom nhem ba chữ Lang-sa đợc được đời quynh tiên thuyết Pháp rồi nghĩ hương làm công. Nước không ra nước, chẳng công-ra chẳng, công-nhưng là hết chơn-hai mà có công-nghĩa cho gia đình vậy.

Đấy là nói về cái thời đại thái bình, vì như gặp lúc nước nhà diêm đấm, cũng phải bỏ gia đình, đem thân bỏ lên xông xênh vào rừng lên núi đặng.

Y kiến hẹp hòi, tài học chưa bao lắm, song vì là câu hỏi chung, nên em cứ theo thiên trí mà trả lời, đợc chăng xin nhờ chị em phân-đoán.

NGOC-LANG Baris.

Phòng thương-mại đã cử đại biểu ra tại thương nghị viện

Hôm ngày 2 Août, phòng thương mại Saigon nhóm hội bất thường để cử đại biểu vào thương nghị viện kinh tế và lý tài Đông-Pháp.

Khi khai thăm thì qui ông sau này đã cử: Nghị-viên thiệt thọ của người Lang-sa: MM. Darles và A. Mariot. Còn Nghị-viên dự khuyết thì MM. Bontoux và C. Orsini.

Nghị-viên thiệt thọ của người An-nam thì M. Trương-vân-Bền còn Nghị-viên dự-khuyết thì M. Nguyễn-vân-Sự.

Trong nước, chúng ta có thể trả lời tóm tắt như vậy: Số dĩ người An-nam không có đoàn-thể nào đôn-vãng là tại: 1. Thiếu tài-tử-chức và quản-trị. 2. Không có quang-niệm đoàn-thể. 3. Chẳng phân biệt việc công việc tư. Trong ba có lý là chưa kể những trở lực của bên ngoài. Vì đầu không có mấy cái nguyên nhân bên hoạt trên, mà đợc các chúng ta chịu cái hóm cảnh đợc đàng, thời cũng phải đành chịu hạ đợc không phương pháp gì của-hội

(Sau tiếp) VIỆT-TÔNG-PHA. Bontre

Thời cuộc nước Tàu

Về việc hội-nghị Trung-Nga (Tiếp theo)
Điều thứ 8. — Cuộc quản-ly thiết lập thiết một viện quốc-trưởng, viên kỹ cho người Nga sung vào, còn hai viên phó thì Nga một Tàu một.

Điều thứ 9. — Mỗi khu thiết lập, lập một viện khu-trưởng, chức đó tùy theo hội quản-ly lựa chọn; nhưng chỉ khu-trưởng người Tàu, thì phó khu-trưởng phải đợc người Nga, mà chánh-khu-trưởng người Nga, thì phó khu trưởng phải đợc người Tàu.

Điều thứ 10. — Những viên chức đợc cử mà xem xét việc trong đường kỳ thì mỗi nước phải phái và trao đổi ý-kiến nhau, mà dùng người cho đợc xứng chức. Nếu người cho có tư-cách và có học môn kinh-nghiệm mới đợc.

Điều thứ 11. — Về việc dự-án các vấn-đề mới nằm thì hai ty quản-ly đợc quyền hội-nghị giải-quyết. Nếu việc giải-quyết không yên thì mới đợc hai Chánh-phủ thẩm-định. Nhưng cũng lấy sự hòa bình làm mục đích.

Điều thứ 12. — Dầu có thay đổi sửa sang điều gì hoặc phụ thêm điều khoản nào, cũng hai bên bàn thảo với nhau; nhưng cốt làm sao cho khỏi trở ngại sự sanh-làm của đường kinh tế.

Điều thứ 13. — Về việc quyết-đoan trong sự dự-toán, bao giờ cũng có viên giám-sự khai cuộc hội-nghị và có liên-liên mới đợc.

Điều thứ 14. — Hội quản-trị chịu theo bản hiệp-định năm 1906, trước ngày chương-trình ký của Nga Chánh-phủ phê-chuẩn, nếu sau này bản hiệp-định 1924 mà hai bên không đồng-ý, thì phải ký lại.

Điều thứ 15. — Nếu ngày nào Trung-hoa chuộc lại con đường thiết-lộ kỳ, mà hai bên đã bàn định với nhau các công việc xong xuôi, ký từ mình-bach rồi, thì số các bộ-phận nơi đường thiết-lộ kỳ có muốn hiệp-định lại điều-kiện gì nữa cũng vô-hiệu.

Ngoài 15 điều kỳ còn phụ thêm 7 điều nói rõ ràng về việc ngày sau Trung-hoa chuộc lại thiết-lộ như sau này:

1. Khi bị hạn chế mướn, Trung-hoa đợc chuộc về trong tay, thì con đường phía đông-bộ cũng không đợc can thiệp tới.

2. Nhưng ghé tàu nào đi qua lại hoặc đậu tại bờ cõi về giới-hạn nước Tàu thì Tàu đảm-bảo lợi-ích, về Nga thì Nga đảm-bảo lợi-ích. Nhưng lưu trung có một con sông mà lợi-ích cả đôi bên, như là con sông Hắc-long xuyên biên của Tàu sông Trung-hoa và sông Cáp-nhĩ-Tân của Nga thì đôi bên phải có hội-đồng bàn tính thương-lương với nhau theo đòi quyền-lợi của đợc đợc đều nhau đợc báo-hộ sự lợi-ích cho cả đôi bên đợc đôn-thỏa.

3. Về cương-giới thì đôi bên cũng có thể cùng hội-đồng đợc phân-giới-ban lại cho rành rẽ, nếu chưa kịp phân-giới-ban rành rẽ thì hãy tạm dùng theo giới-hạn cũ, bao giờ có giới-ban mới sẽ theo giới-ban mới làm nhứt-định.

4. Nếu-đồng quan thuế và điều ước thương-mại, thì hội-đồng đôi bên cũng có nương theo cái chủ-nghĩa bình-đẳng mà trao đổi quyền-lợi với nhau đợc lập ra hai thứ điều-ước kỳ.

5. Chánh phủ cả hai bên, đều phải chịu cái trách-nhiệm trong đờ cõi của mình, cũng không cho dân nước nào trong địa-phương mà làm mưu việc quỷ-tố, hay là vận-động phân-đo, cách-chủ mà lập ra những c. quan nào. Cả hai bên đều nhận rằng không nên nào tuyên truyền sự phân-đo và xã hội chánh-trị của bên nọ.

6. Hội-đồng hiệp-định các điều khoản, chẳng hạn điều-khoản đã ký tên vào bản hiệp-ước thì phải giải-quyết cho xong, không bên nào đợc dấy dưng đến câu hạn sau tháng.

7. Từ ngày bản hiệp-định này xong rồi, đã có các việc xảy ra đời hai Chánh-phủ ký tên đợc coi giữ rồi thì cứ y theo bản này mà thi hành.

Từ hiệp-định này, bằng ba thứ chữ, chữ Nga, chữ Tàu, chữ Anh, có hai viên Toàn-quyền đại-biểu hai nước đồng ký tên, lập ngày 20 tháng 5 năm Dân-quốc thứ 13, tức là ngày 20 Septembre 1924 tại nhà số quán Phòng-Thiện.

Hôm nay Châu-Thiện-Dương công-sứ-thần So-viết đợc bồi diện đóm bản hiệp-định ký ra bản luận, nhưng tưởng như chưa có bên nào chịu nhượng bộ bên nào. Xin đợc ngày mai xem điện-tin Trung-hoa sẽ đợc tiếp cho qui đợc-giá đợc rõ.

T.

PHONG VÂN

Tiền phố ai trả?

Mới thấy làm việc các công sở và tư sở, mỗi ngày người trong số hết 8 giờ đồng hồ, lại còn giờ đi, giờ về, giờ xem hát, giờ coi đá banh giờ bóng giô, giờ ăn nem v. v., thì mỗi ngày ở nhà nhiều lắm là 12 giờ đồng hồ mà thôi. Cho nên có người vận động cho hết thấy anh em bận làm việc các công sở và tư sở đồng lòng ký chung một lá đơn đàng cho Chánh-Phủ, yêu cầu Chánh-Phủ buộc chủ phố phải hạ tiền phố xuống phần nữa.

Mới sửa soạn làm mĩ-tin mà có một thầy giáo thuận xin hạ tiền phố xuống phần nữa, thầy biểu xin hạ nhiều hơn một phần là cho. Thầy nói:

Nàng tôi đi làm, trưa tôi ra khỏi phố, tôi ghé tiệm cơm ăn ba bát rồi tôi lại nằm tiệm hát kéo mấy đĩa chơi cho tôi hai giờ là trở về số làm, chiều tôi về về nhà một lát, thay bộ đồ mát, lau vài chén cơm rồi ra tiệm hút nằm nữa, hoặc đi chơi với anh em cho đến hai ba giờ sáng. Như vậy thì mỗi ngày tôi ở nhà không đợc 6 giờ đồng hồ. Còn vợ tôi, sáng nó đi chợ, mua xong bưng rồi về giao thị ở cho đợc ở, nó đi cầu tôm. Những lúc tôi, vợ tôi

nhà thường gặp nó đợc người chơi 160 năm, cả ngày chơi nó không ở nhà thường hơn tôi. Vậy thì hạ tiền phố xuống phần nữa cũng còn ưo lòng tôi.

Nghe nói mấy ông chủ phố như định bắt mấy thầy trẻ y gia có bằng không thì bắt bắt, ghê, giương lá của mấy thầy trẻ thế. Như vậy thì công bình với vợ tôi mấy môn đợc kỳ không có đi nằm tiệm hát, không biết đi cầu tôm, ở nhà trọn ngày.

Nhớ tiếng hơn lời
Hoc trẻ lớp nhỏ đi học thường hơn mấy câu ngời lớn trên. Mấy trường tư đình ngày bắt trường vào giữa tháng sáu tây, mà từ đầu tháng học trở lớp lớn viên có mả đi đi thì nên không đi học thường nữa như mới khi.

Hãy giờ đến khai trường. Ngày nhập học định vào bữa 1 tây tháng này. Ấy vậy mà bữa nay đã 10 tây, bắt thấy các trường tư chẳng có trường nào đợc học trở lớp lớn vì học cho thầy giáo không thấy nhiều bản bô trống. Mấy em học trở kỳ này có gì mà đi học trở vậy? Có tiếng bâng học trở lớp nhỏ không? Có tiếng bâng học trở trường nhà nước không?

VAN-LY-NHÌ.

Tin lành trong quan-trưởng

Thương-thọ Bắc-đầu bữa tinh

Được tin lành trong quan-trưởng rằng, vừa rồi Chánh phủ Pháp-quốc vì xét công dày của mấy qui quan giúp việc nước như đời đây nên có trọng thưởng cho Ngũ-đẳng bôa-tinh

Qui quan ấy là: Lê-vân-Chi, Phó nhất-hạng sơ phủ Tổng-đốc Nam-bộ; Trần-văn-Hồ đi Đôn, Đốc-phố-sứ, chủ quân (Gover); Lê-vân-Lưu, Giáo-sư thượng phẩm hươu trí, Phó hãm và Nguyễn-văn-Hải, Nghị-định-chủ, Đốc phủ hãm ở Gocong.

Nhân tin lành này, báo Đ. N. N. xin kính lời chúc mừng công qui Nghị và cầu chúc cho qui Nghị sẽ còn hưởng nhiều hạnh-phước về sau.

Đ. N. N.

M. Lê-thành-Lưu bị bắt

Chiều hôm 7 Août vừa rồi, vào 16 giờ, có hai viên mật-thám Tây và hai viên An-nam đến tại báo quán Thanh-Niên Tân-liên ở đường Gallieni xét lục: trong nhà báo, không có vật gì quan-hệ, nên đầu tóm được hai tờ nhật báo Tây, rồi mới M. Lê đi tới bắt quên thứ nhì, liền còn giam đợc tra hỏi.

Công-ty Việt-Nam bảo-hiêm xe hơi

Hội các danh 200.000 \$
56 RUE PELLERIN

Công-ty này bảo-hiêm xe một g ả tiền và theo thủ-lý Công-ty của người Âu-châu, nhưng có phần lợi đặc biệt hơn là họ phân tiền chủ xe phải chịu trong số tiền Công-ty bắt thưởng, mà lại không buộc chủ xe phải đóm một số tiền phụ thêm như các Công-ty khác.

Giấy-thập thì ASSURANA
Giấy-thập nói: 740

LONGXUYEN

Một cảnh trường u-tệ

Từ ngày nhà nước Đại Pháp sang cai trị xứ ta, thì bóng lo mờ mang sự học và trường nước. Không chỗ nào mà không lập trường học, lầu lờn đầu nhỏ, dù mở mang trẻ em trong làng xóm. Nói tới đây tới người như lại cảnh trường M. H. mà thường hai giùm cho hai thầy giáo và một đám học trò. Học trò thì đông mà có một cái trường còn con như trường M. H. thì chưa sao cho hết, đã vậy mà cả vách nhà trường đều bị một một ai từ hết, trống trước trống sau, cửa ra vào chốt rồi lìa, trên nóc không có nóc là không có yên sang mặt trời vào, còn nói chỉ việc mưa gió, thất sát năm khổ lắm, trông ra buồn bã, nói sao cho biết. Ai là người thường nước tương dân trong cảnh trường mà không sao kể, không nào lòng, hướng đi là hai thầy giáo; nhưng cũng vì trách nhiệm buộc ràng nên phải gấn công theo phận.

Nghe thầy giáo đã kêu nại xin tu bổ nhà trường vì, quan trên phê ý đã lâu; mà hôm nay làm một khi công. Tường vậy là xong. Hồi thầy Anh thì đem lãnh 3000 của làng rồi đem cũng bán sao rạo; không nên phải lãnh thân đi mất. Hiện nay vách nhà trường đã xây phá ra lang lang, chỉ bị vàng đỏ, trông còn thêm gay mắt.

Chỉ Ai là người bù bả ai quê? Thường dân nên xét đến việc tu bổ nhà trường, đầu tư thì thế, công là một việc công chung, sao nó điếm quên là tại, mà chúng, bắt một việc lớn là chi, phải nên tiền của của máy ông, mà phải đùn thặng bả họ.

Nếu máy ông quen lờng đi, hôm nay tới xin nhắc lại; máy ông bày rằng lo, kia vận mạng của nước nhà do một tay của các trường, máy ông có rõ cho chúng? Muốn cho nước nhà thanh vượng, mau tiến phát, trước kia phải lo tu bổ nhà trường, phải cần nhiều thầy giáo giỏi, nếu trường bỏ u-tệ như trường M. H. này thì học trò trong làng sẽ biết nhờ cậy vào đâu. Tôi đây vì một về việc giáo dục, nay thấy việc có quan hệ đến thân đời xã hội, nên phò-bày ra đây, mong rằng quý ông có bằng-sân, bằng tâm, sẽ ra tay vào giúp.

HẢI YẾN.

Cái thang lên tàu « Pierre Lecocq »

rớt xuống sông vì dây treo thang mục

HAI NGƯỜI CHẾT

Hôm chiều thứ năm tuần trước, lối 8 giờ, năm tên cu-li và hành lý của hành khách xuống chiếc tàu « Pierre Lecocq » đang đậu tại bến.

Và lại, đó của mấy tên cu-li lấy vật bằng phát súng gi, nhưng tại sợi dây treo cái thang lên tàu đã mục, nên đứt làm cho năm người ấy đều rớt xuống sông. Có ba tên rớt lội hết sức nên khỏi bị hại, còn hai tên kia thì chìm mất.

Máy sao lúc đó chẳng có hành khách đi trên thang ấy, chờ thường khi thì viên chức của sở thường chánh cung hành khách chen nhau đi lên xuống, chỉ cho khỏi thiệt hại nhiều hơn mạng bả nữa.

Al này, thấy đầu trích quan tàu sơ y, không thay dây cột thang, dùng dây mục làm chất hết hai mạng.

Chẳng rõ bằng tàu, vì sao cho hơn hai tên cu-li bị chết oan đó, không ngấm hơn đứn sudi vàng; có cho chất dĩa thĩa bạc gì để giúp đỡ vợ con của kẻ vô phúc ấy chăng?

Sắc phục mới của linh tuần cảnh

Một ít lâu nữa đây, linh tuần cảnh trong Đông pháp đều mặc y nhàu một thứ sắc phục xem ra chắc oai nghi hơn đồ mặc như xưa nay lắm.

Đồ dùng trong mùa hè thì cách thức như sau này: Một cái áo cụt ngắn, tới lưng quần bằng bố trắng, giống một kiểu với áo mặc lúc mùa đông, quần bố trắng, áo « se-mi » bố trắng bâu bố cứng, « cravate » đen tron không có răng-rục hoa-hoè để mặc trong ngày chưa nhợt ngày lễ, lúc canh gác riêng. Còn ngày thường thì mặc một cái áo bố dày cũng một kiểu với áo mùa đông, quần cũng bằng bố dày, « se-mi » bằng ka-ki sẫm, bâu mềm cũng một màu, thắt « cravate » đen cũng không răng-rục cũng hoa-hoè chỉ hết.

Hai bên vai có kết miếng ni den, trên ấy có gấu « galon » sục theo mỗi chức. Hai cái dấu hiệu ở gần cũng một cách rên bâu đi áo ngắn.

Nón trắng cũng một kiểu nón đội lúc mùa đông, mang giày da đen.

Các dấu hiệu của mỗi chức gắn trên vai như sau này: Đủ cho chức đội trường ngoại bang. Một cái « galon » bạc kết thêm một thẻ vàng. Một cái « galon » bạc gắn thêm một thẻ vàng có một khoanh chia ba.

Đủ cho chức đội trường bang nội: Một cái « galon » bạc kết một thẻ bạc nhỏ.

Đủ cho đội trường bang nội và bang ba: Ba cái ren bạc. Hai đường viền bạc khoanh lại.

Đủ cho chức linh thiếp thọ: Hai cái ren bạc. Một đường viền bạc khoanh lại.

Đủ cho linh hậu bô: Một cái ren bạc. Một đường viền bằng hàng xanh như linh « son-dâm » khoanh lại.

Đưa nhờ sự đôn thất cổ mà chết

Ở bên Pháp, tại kinh đô Paris có nhiều cái rừng cây có đường lối, để cho người đi dạo, như vườn thú ở Saigon nhưng rộng và rậm rạp sầm uất hơn.

Tháng trước, ở nơi rừng Saint Germain, người ta gặp một cái thây của đứa nhỏ, con trai, thất cổ tòn-tên trên nhánh cây!

Đem xác xuống và có tra xét ra mới biết đứa nhỏ ấy 14 tuổi, tên là Christian Fosse, con của một người thầu-khoan (lãnh việc xây nhà cửa).

Christian Fosse ham vui ở thành thị, trốn cha mẹ, bỏ nhà đi ra kinh thành chơi, chớng nhờ lại nhà mà không dám về, sợ cha mẹ đánh phạt thì sợ đó, phải thì sợ đó, trong lòng rỏ loạn, nó bèn bỏ rừng kiếm chỗ vắng vẻ thất cổ tự-vết cho xong.

Cái sự cũng đủ lý sự đôn hơn sự chết nghiệt cổ, nghĩ lại cũng là kỳ. Tâm-ly đứa nhỏ ra làm sao mà khiến làm việc gồm.

Ghê như thế! Mà suy cho cùng, Christian Fosse làm vậy có hơn nhiều đứa nhỏ, trai và con, khi vui bỏ nhà đi se-dá, khi buồn muốn trở về không, dám ra đi làm việc quỷ; trai thì làm đả-côn ăn-cướp gái thì theo bọn bán-sắc-buôn-bượng làm xấu cho tông môn tổ đường.

Chuyện bí-mật của một chiếc tàu người Đức

Các báo ở bên nước Đức thuật lại một chuyện khác nào ở trong mấy bộ tiểu thuyết hoang-dăng, về số phận của một chiếc tàu Đức tên là Scharnhorst. Chiếc tàu này đã biệt tích gần một năm, trong các bờ hướng Tây.

Hiện thì quan lãnh-sự Đức tại Petrograd mới dự được tin tức về câu chuyện quái lạ này.

Người ta mới hay được rằng chiếc Scharnhorst không có bị chìm theo như bấy lâu nay ai ai cũng tưởng. Nó lại thì nó bị người xứ Ý cướp lấy trong biển «Blanche» gần mũi Kamin, cách khoản lối 300 cây số nửa thì đặng hướng tây-bắc xứ Finland đặng con nó bị giết tuyệt nên phải neo lại chốn này, các bạn tàu đương cư không lại nên phải bị chung diệt. Nhưng mà người ta chẳng rõ vì sao trong mấy củ lau ở Solovietzky, lại có giam cầm những tội nhân hung-tợn oan vô tội cộng-sàng rất nhiều.

Nhờ có một tên bạn tàu dưới chiếc Solovietzky thông tin cho quan lãnh-sự Đức ở Treisman hay trước nhất.

Lại kể một ít lâu, bà con anh em của bạn tàu ấy tiếp được tin tức của họ gửi về cho hay rằng họ còn sống và bị giam cầm ở ngục thất tại Solovietzky. Sau lại người ta hay rằng người ta có thể thoát từ với bạn tàu Đức ấy, mà mỗi lần máy người ấy họ muốn hỏi âm, không sao tự viết lấy đặng, bởi bị khám đường sô-viét cấm-ngắt.

Nộ bất cấp lượng vì muốn đánh vợ mà giết thóc một đũa con gái mới vừa hơn hai tháng

Một vụ ngộ sát mới xảy ra tại làng Phú-Lê hạt Gladob, ai nghe qua cũng lấy làm thương hại cho một đứa trẻ mới vừa hai tháng tuổi.

Bữa kia, tên Lương-vân-Bé đang ngồi bữa cơm, nghe con cháu gái là Lê-thị-Lao khóc quá mà không ai dỗ. Nóng lòng, nên anh ta kêu vợ mà rầy sao cứ lo làm công việc gì ở đâu mà không chịu ở con nhà, để nó nằm một mình mà khóc hoài.

Cái tiếng rỏ khóc của con nhỏ chọc tên Bé thêm giận, rầy vợ sao đã biền bằng đồ cháu mà không nghe lời. Trong cơn giận dữ không kịp xét suy, sẵn miệng chửi to đàng búa, bèn nhấm chỗ vợ đang đứng mà phan đại.

Phần số của con Lê-thị-Lao phải chết vì tay tên Lương-vân-Bé, nên khi tên Bé vừa chộp cổ mà phan thì vợ ở trong nhà cũng vừa bằng đưa nhỏ lên tay mà dỗ. Rồi thay, khốc cổt xăng nhấm đưa nhỏ rỏ nặng, làm cho cái mặt mòm-mại của nó phải giếp nạt, tức thì đứa nhỏ vô phúc kỳ chết liền trên tay của nó.

Xét ra, tên Lương-vân-Bé này đã bị phạm nhiều án thuộc về tội đánh đập người.

Lỡ tay rồi, Bé nhia lấy lời, chửi mìnch vì giận quá mà quên-xem trước nhấm sau nên lỡ giết đứa trẻ vô tội.

Hiện giờ tên Bé bị bắt; và đã giao qua bồi-thẩm để chờ ngày lên án về tội ngộ sát.

Tổng cuộc thể-thảo Annam

Hội nhóm ngày 6 Aout 1929

Matches sẽ đ ngày 11 Aout 1929

MATCH ĐẤU Serie B. SHELL đấu với ELECTRO B. Giám cuộc M. Lân

MATCH SAU Serie A. E. DE GIADINH đấu TELEPOST A. Giám cuộc M. Lân

Cuộc tranh Coupe Challenge Khoa Học Tập Chí

Hội đã xin dự tranh: 1. — TANDINH 2. — GOVAP

Thờ xin dự tranh sẽ thân tới 13 Aout 1929 là ngày chốt.

Đại Hội thường Niên của Tổng Cuộc Thể Thảo Annam năm nay sẽ nhóm ngày 20 Aout 8 giờ tới.

Làng Thanh-Phổ

Chúng tôi có tiếp được một bài của một nhà văn ai còn trẻ tuổi đến xin ấn hành vào báo Đ. N. N. để công kích một ông chủ nhà in.

Theo như lời nói trong bài đó, nhà văn ai trẻ tuổi cậy anh ruột đến điều dích với ông chủ nhà in để xuất bản một quyển tuồng cải lương, sự lịch rứt trong một bầu trời thuyết-dã đàng báo rồi. Kể công người của, sách bàu ra được bao nhiêu thì liền bàu sách chia đôi.

Không hiểu ông chủ nhà in bừa làm sao với nhà văn ai, mà sau lại trả bốn thảo, thành ra xích mích.

Bây giờ nhà văn ai cậy anh ruột đặng bài kích bắt ông chủ nhà in, suy trong bài đó có một hai chữ không được tao nhã, nên đàng báo không liện.

Xét kỹ, hai bên nói miệng với nhau, chớ chẳng có giấy tờ chi hết. Còn bây giờ đàng báo thì những lời nói trong báo sau này không chạy chối đầu được. Và lại chúng tôi chưa được hân hạnh quen biết nhà văn ai ấy, không dám chắc tên kỳ dưới bài là tên thiệt hay giả, vậy thời vận bất đắc dĩ phải xếp bài đó một chỗ.

Xưa nay có cả ngàn cả muôn vụ hùa miệng rồi sau không giữ lời hứa. Nếu mỗi vụ đều phải đàng báo, thì phải in báo mấy trương mới đủ.

Làng Bình - Thành

Bên báo được tin ba vị giáo sư trong làng là M. M. Nguyễn-thành-Ý, Huỳnh-công-Lang và Trần-vân-Châu, đương lập một hội thể-thảo để các người trải trở trong làng Bình-Thành tập luyện cho dẻo gân cốt phải phép.

Hương chức tán trợ thì có quý ông: hương cả Nguyễn-v-Hồ, hương chủ Nguyễn-kế-Thiện, cụ thôn trưởng Trương-tấn-Si.

Chúng tôi ước ao mấy ông hương chức khác theo gương ba vị này mà giúp hội thể-thảo Bình-Thành cho mau thành lập và cho được vững vàng.

Chắc mấy người trải trở trong làng ta đã bành hơn là đánh phé, đánh từ sắc, sao họ vô hội cũng đặng.

BẦY

Vụ giết thóc ông BAZIN

Sở một thám ngoài Hanoi vẫn còn tra vấn vụ án mạng ông Bazin đã xảy ra mấy tháng nay.

Một dây linh mật thám có xét nhà một người làm nghề nghề giầy thép nói tại trường học canh nông, tên là Nguyễn-xuân-Chi, con trai của Nguyễn-xuân-Bình và Nguyễn-thị-Bà, nhà số 80, đường Chauceaulme, (Hanoi).

Nghe quyết cho tên Chi là chính phạm canng vụ án sát ông Bazin nên hiện thì cả ba người trong nhà đều bị bắt.

Tên Nguyễn-xuân-Chi sẽ đem ra đối nại với Léon Saab.

Một cách giết trừu cho lòng quân lại thiệt sát vào da ở miền Bắc bên Tàu

Bên Tàu ở miền Bắc họ nuôi trùn nhiều lắm để lấy lông làm áo bần lạnh; nhưng mà áo lông trùn nó hay lột rứt không tốt mấy, coi không đẹp, bán không được giá cao. Sau họ mới tìm cách cho lông nó quân sát vào da, làm áo coi đẹp mà bán đặng giá cao.

Vậy họ bắt con trùn cột bốn càng lại, để nằm ngựa ra, rồi tưới cây sát tròn bằng ngón tay cái, cho thiệt đở, rồi thợ dăng sau hậu môn con trùn ra tới miệng; con trùn đàu quá rùng mình lại, kêu một tiếng thất to, thì bao nhiêu lông-quần rứt vào da từ đó ở miền Bắc họ làm áo lông trùn tới lắm, họ được lợi gấp mấy ngày trước.

Thần ôi! lòng người thiệt độc ác khôn công, con trùn là giống vật hiền lành, hiền thiện, da, lông cho người dùng, mà họ; thất rứt thế thảm, trùn; mà; Bắc vô phúc hơn trùn xã ta, chỉ có bị nếu ca-ri và chàu lông là công.

LỢI ĐI KHẢ.

Xin lưu ý

Tôi là Nguyễn-thị-Anu ở làng Long-Mỹ (Viênlong) trình cũng có báo anh chị hay. Khi trước thân phụ tôi là Nguyễn-thành-Trang ở Long-Thước (Viênlong) chết có để lại một món nợ là 3000. Tôi đã ra giữa tòa chấp trả.

Còn thân-mã tôi là Nguyễn-thị-Cương ở Long-Mỹ (Viênlong) đã có chồng trước khi cha tôi chết. Đứa đẻ của cha tôi đã lập hôn đàng kiến ở tòa chớng giao lại bả quyền cho tôi.

Vậy khi cha tôi chết, tôi không nhận lãnh những món nợ nào của cha tôi, vì cha tôi là Nguyễn-thị-Cương làm ra nữa. Ai muốn cho mẹ tôi vay tiền thì đi hỏi ông phân mẹ tôi trả, vì mẹ tôi có của riêng, chớ không được lấy của cha tôi để trả nợ cha tôi vì nợ của mẹ tôi làm.

NGUYỄN-THỊ-KIỆP Long-Mỹ (Viênlong)

M. Francois Sự

Chủ tiệm hột xoàn ở 68 Bd Bonard Saigon mới cho hay tiệm ông mới lại nhiều lots hột xoàn, kỳ này hột lại càng tốt hơn, ông tính giá mới nhất.

M. François Sự cũng cho quý khách đặng hay nhà mát của ông cất ở Long-hải để cho mướn nay hoàn thành nhà kiểu tốt đẹp chỗ khoản khoát, như là đồ dọn mới tinh sạch sẽ lắm.

Garage Tư-Hữu

Nº 88, rue Legrand de la Liraye DAKAO-SAIGON Téléphone N° 970

Hãng Tư-Hữu sửa xe hơi, đủ các thứ máy.

Lốp mùn, may nệm, áo nệm, màn Sơn xe ô tô màu, đóng thùng xe Sửa đèn Bắn đồ phụ tùng. Công việc làm mau và kỹ lưỡng Giá rẻ. Thợ máy thiệt khéo.

Hãng lập trường dạy chauffeurs và dạy học máy. Lãnh soát đến thi đậu có bằng cấp.

Xin đặng báo chiếu có.

NGUYỄN-ĐÌNH-TRỊ, DUONG-VĂN-NHOM và Công-ty.

Quảng-cáo

Phẫu vấn quan Chương-Kh Fays, kể từ ngày 1er Aout 1929, ở số 93 đời lại số 97 đường Pellerin Saigon.

Pensionnat Ng.-vân-Ngư ở tại Mytho đường Ariès

Dạy: Thi bằng cấp Tiểu học và Sơ-học.

Sở mở một lớp tối nghiệp năm đầu (lère Année).

Bổn - trường có Giáo-viên dạy rành nghề

Học trò đàu ốm có lương-y Lang-sa điều trị.

Ngày tựu trường: 9 Aout 1929

QUAN LUONG-Y R. HÉRISON

K'án các thứ bệnh CON MẮT - LỖ TAI, VÀ MŨI ĐỘC GIỌNG

210, đường Mac-Mahon Ngang Nữ học-đường Saigon Đấp thép số 400

Gua Annam làm ra

Các thứ vòng bông cườm (COURONNE) To, nhỏ, đủ kiểu, Giá từ 4 \$ 00 đến 10 \$

Có giá riêng cho các hội Lương-Hưu Có bán các thứ bằng, đồi-một, dĩa ngà, và đồ bạc

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ do nơi « LA TOURNE » PHAN-THỨC-TRAC 16 Rte Sabourin. Saigon

DONNET-SIX

Xe hơi 6 mly này ít hao hơn hết

Có sức mạnh, nhẹ nhàn :- Lền dề chắc ý :- Thăng lẹ, nhíp tốt :- Kiểu lịch sự và rông rãi

Đi 100 km, hao 14 lít dầu Là thứ xe kim thời Có bán tại: Hàng JEAN COMTE 34, BOULEVARD-NORODOM - SAIGON

L'INDUSTRIE MODERNE NGUYEN-TAN-PHAT 59-61, Rue Colonel Grimaud (Place Cantac) (deyant le marché Saigon) Image of a mechanical device.

MATCH ĐẤU Serie B. SHELL đấu với ELECTRO B. Giám cuộc M. Lân. MATCH SAU Serie A. E. DE GIADINH đấu TELEPOST A. Giám cuộc M. Lân. Cuộc tranh Coupe Challenge Khoa Học Tập Chí.

DONNET-SIX Xe hơi 6 mly này ít hao hơn hết. Có sức mạnh, nhẹ nhàn :- Lền dề chắc ý :- Thăng lẹ, nhíp tốt :- Kiểu lịch sự và rông rãi. Đi 100 km, hao 14 lít dầu. Là thứ xe kim thời. Có bán tại: Hàng JEAN COMTE 34, BOULEVARD-NORODOM - SAIGON.

NHỰT-TRÌNH AUTO-HALL

Hãng xe-hơi Etablissements BAINIER d'Indochine bấy lâu nay có lập một tờ Tạp-Chi kêu là « Revue Automobile » để gởi cho những người nào có viết thư xin. Thế mà hãng chưa bằng lòng lắm, nên nhứt định, từ đây cứ mỗi tháng hãng sẽ ấn hành và báo ấy một trương để tựa « NHỰT-TRÌNH AUTO HALL ».

Những bài đề vào trương phụ ấy sẽ luận rành về chuyện xe-hơi và người dùng xe-hơi. Những bài ấy đều là bài trích ở Tạp-Chi Revue Automobile xuất bản trong tháng rồi.

Bài đăng dưới đây là trích ở Tạp-Chi Revue Automobile số 50, ngày 30 Juin 1929.

Bản-Báo

Luận riêng về cuộc đua giành giải nhứt

Dùng xe riêng sắp-sẵn để đua, an hạp nhứt, thì chẳng phải tại xe tốt, duy tại tập luyện đủ quen đã thuần, và nhiều khi cũng tại may mà đặng; chỉ như dùng xe chạy mực thường, không mau không chậm cứ chạy một mực vậy mà ai t hào tớn, thì mới thật là xe tốt cho.

Mới đây tại Saigon mới sanh ra một kiểu lạ. Vài người có tiếng là tay cầm bánh xe-hơi giỏi (chức lấy mình và cái xe của máy ông đã dùng hay là thay một cho hiệu ấy) tranh nhau mà giết giải nhứt về việc chạy xe hơi tại cõi Đông-Pháp này. Sau khi đã tranh với nhau về đường bộ Saigon-Hanoi, bây giờ họ lại tranh về đường Saigon-Dalat. Mà thường như vậy, kẻ ra sau đều nhau hơn được người đi trước.

Có người lại đến hỏi lại « Auto-Hall »: sao chúng tôi không dự vào các cuộc ấy, chúng tôi cũng có lại hãng các thứ xe ô máy như Citroën, Talbot, Unic, Dodge đều là hiệu xe có tên tuổi cả. Hay là chúng tôi chắc không hơn nổi? Tranh với các hiệu xe ấy chúng tôi cũng vẫn biết là hiệu xe tốt, nhưng mà thú vị thì chưa nghe nói độ đua nào ở bên Pháp mà các hiệu xe ấy đã giết được giải nhứt.

Hãng Auto-Hall trả lời lại như thế này:

Chúng tôi vẫn sẵn lòng đợi mọi người cho chúng tôi là chậm trễ quá. Tuy vậy chúng tôi một lòng chúc cho các vị ấy, tranh với nhau trên một con đường nguy hiểm như thế, chung cuộc khỏi xảy ra điều chi khổ nạn cả. Chúng tôi nghĩ rằng những cách dùng mà rao hàng cho một cái hiệu xe mới ra đời không có đủ giá trị gì mà làm cho mất tiếng các hiệu xe khác.

Chúng tôi biết trước rằng, những sự kết quả ấy, chẳng qua là nhờ nơi người cầm tay bánh giỏi, nhờ sự bền chí và thông thạo đường sá mà thôi. Các vị ấy lựa cái xe mà thường thường các ông hiệp ý rồi (có xe nào thiết mới trong hãng ra, chạy trong 12

giờ mà lại hư hao bao giờ), có khi về đến nơi còn êm lỉnh hơn lúc mới khởi hành, dầu rằng mọi người đều biết trước như vậy, thì cũng là nhờ sự may mà thôi và máy ông cũng có lẽ nơi thắm được rằng « Ngày nay là ngày rất may cho tôi vậy ».

Bởi hiệu rõ như vậy, nên chúng tôi cũng chực mừng như mấy ngài đã hiện như chúng tôi là các sự ấy chẳng qua là một cái tài riêng của kẻ đã thông thạo và quyết chí làm cho được như ý mà thôi.

Thật ra thì hết thảy các hiệu xe của người Pháp mà chế ra may mốt cho bằng như vậy và có tay thiện nghệ cầm tay bánh cũng lên được tới bậc đó nữa, nhưng theo thời bây giờ người ta tính ra một giờ chạy được hết trung 65 cây số thì khi đi nơi ít sự có việc nguy hiểm hơn.

Chúng tôi chắc rằng nếu như chạy mau mà bạn được xe nhiều, thì hãng Auto-Hall cũng có vai hiệu chạy mau có thua hiệu nào đâu, thế có cần chi thêm kiếm dầu xa.

Lâu nay, hãng Auto-Hall, vì như bán các hiệu xe rất danh tiếng và nhờ sự sắp đặt khôn khéo trong việc huấn luyện mà giết được giải nhứt luôn luôn, về việc bán xe hơi tại cõi Đông-Pháp này — mới 2 tháng sau này thì cũng bằng này đứng số nhứt, vì đã bán ra được cả thảy là 119 cái, vừa xe, vừa chassis.

Nếu đem ra thị trường, thì có lẽ các việc làm của mấy vị đó đều sau cả, bởi vì mỗi người khi muốn mua xe thì người ta đều do

Chỉ có một người tập thể thao và trong cây lấy sự may mắn con 100 người khác thì muốn mua một cái xe cho t hào tớn mà sự cho người, chẳng cần chạy tới 100 hay là 120 cây số trong một giờ, miễn là có sự chạy lực trung hoa, không cần t hào tớn hơn kỳ rồi, mà cần tới cho đặng giờ như hôm trước mà thôi. Người ta thì rao lời lên rằng chúng tôi đã làm được như thế này, như thế kia. Bởi hãng chúng tôi hơn là nói số xe chúng tôi đã bán càng tăng lên hơn, và các thứ xe của chúng tôi thì công chúng đều thích dụng, vì nó hiệp ý người ta hơn hết. Đã vậy, hay hỏi các ngài đã có dùng thứ C 4 hay là C 6 Citroën, coi thử thì mới thấy ông sẽ trả lời cho các ngài rồi.

M. B... chủ một hãng bực có danh tiếng tại đây sẽ nói cho các ngài rõ cái xe Citroën C 6 của ngài đi từ Nam-Vang về Saigon có 3 giờ 25 phút.

Một vị nữa M. B... khi tới Nam-Vang có người xem kỹ trong tư Saigon lên tới đó đi có 3 giờ 10 phút, với cái xe Familiale C 6 trên xe vợ ông, 3 đứa con một con xóm, một người Chauffeur, một con chó và một mợ hành lý.

M. Vidal giúp việc cho phòng Thương-mại, cũng đi như vậy với cái xe C-6 của ông, từ Saigon lên Nam-Vang 3 giờ rưỡi, thấy xe chạy mau quá, ông dặn Chauffeur không cho chạy hơn số cây số một giờ.

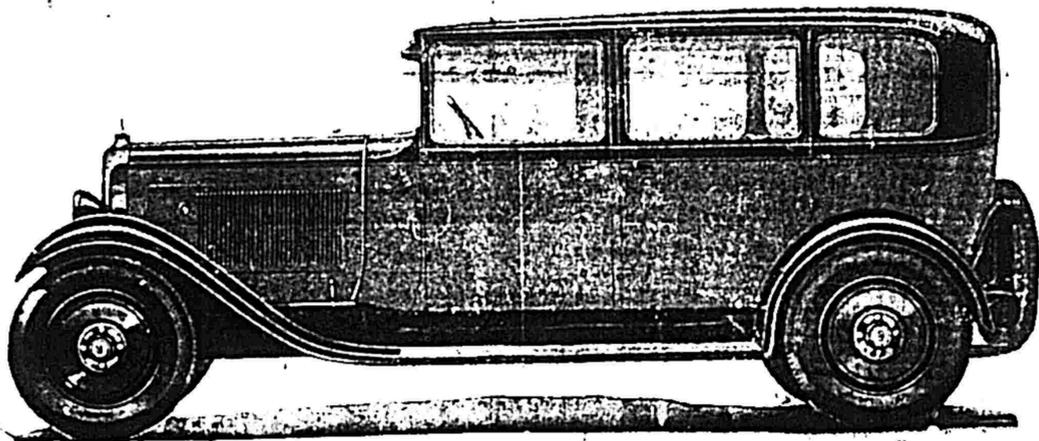
M. C... với cái xe C-6 của ông đi tại Dalat hồi 4 giờ 10 sáng mới, 10 giờ 15 thì thấy ông đã ngồi uống rượu tại nhà hàng Continental.

M. R... với cái xe Cabriolet B 14 của ông đã dùng 2 năm rồi

mà không có đem lại hỏng gì một ngày nào, đi từ Nam-Vang xuống Saigon có ba giờ 30 phút, tính ra kể từ giờ sau chạy được 76 cây số trong một giờ.

M. Ch... với cái xe Familiale C 4 dùng một Lạc-Tinh Anh được 1537 cây số, dùng hết 138 lít xăng và không lên một bó-ban nào, nhất là ông không khi nào cho chạy hơn 70 cây số trong một giờ, tính ra bực trung trong một giờ chạy được 62 cây số.

Đó là không phải tranh đua này n chi hay số lượng trong một ngày, không cần quá quá nhứt không cần vội và trong lúc ngưng động lại một phút đồng hồ, không sự nguy hiểm cho kẻ đi đường hay là trong lúc tranh xe mà lại được ngồi trong một cái xe lại rất nhẹ nhọc, không mệt nhọc, chỉ nhờ sự êm dịu và kỹ lưỡng trong lúc giao xe và khỏi cần phải sửa chữa chi hết thì mình muốn làm những sự khác thường hơn người ta.

C4 9 HP FAMILIALE C6 14 HP

CITROËN

theo dự luận phân đồng mà chọn lựa. Đều chắc mà các vị mua xe đã tra hỏi kỹ càng, thời đều công nhận xe hiệu CITROËN là thứ xe có danh tiếng hơn hết trong cõi Đông-Pháp, giá bán cho theo thị trường thì rẻ hơn các thứ, không còn chối cãi gì được nữa.

Cho nên chúng tôi có thể theo toán học

Gọi là:

C. Q. F. D

mà không còn cái lẽ chi nữa đặng.

MỘT NGƯỜI HAM MỘT XE CITROËN

Etablissements BAINIER d'Indochine

AUTO-HALL

HANOI

SAIGON

PNOMPENH

